לא: מי שקינא פרק שישי סוטה

כאן בבת אחת כאן בזה אחר זה. קשיא דהכא משמע כיון שנתקבל עדותו של ראשון ואע"פ שלא עשו ע"י עדותו שום מעשה ולא שום הוראה רק שלא העיד השני כמוך כדי דיבורו של ראשון הוי דבריו של שני במקום ראשון כדברי של אחד במקום שנים הכי משמע לפירוש רש"י והא בפרק האשה שהלכה (יבמות דף קח:) תנן עד אומר מת וניסת ובא אחר ואמר לא מת לא תצא וקא דייק בגמ' טעמא דניסת הא לכתחילה לא תנשא והאמר עולא וכו' ומשני הכי קאמר עד אומר מת והתירוה לינשא ובא אחר ואמר לא מת לא תצא מהתירה הראשון והא התם דבזה אחר זה מיירי דהא ניסת בנתיים ופש"ה בכה"ג בזה אחר זה אם לא ניסת לא תנשא אע"כ התירוה לינשא דאמר לא תצא מהתירה הראשון ופירש נמי רש"י התם דדוקא שהתירוה קודם שיבא עד השני המכחישו אבל אם קודם שהתירוה מודה עולא דלא סמכינן אקמא דאמרי לא אחשביניה כמרי להכי נראה לפרש הכא בזה אחר זה שקיבלו עדות הראשון והוכו ע"פ עדותו מיהו תימה עולא גופיה דאמר הכי אליביה מני בא היתה שותה מה דוחקיה למימר הכי והא מתניתין נמי משמע ששהה השני אחר הראשון עד שהוכו ואסרוה עליו ואמרו אינה שותה וי"ל דמתניתין נמי אם לא נמי רבי יצחק ועולא הוה מתרלי להיות דהשה זוטא דמתרלי אליבא דר' יוחנן בפ' שני דכתובות (דף כב:) משום לזות שפתים והיות דהשה רבה (יבמות דף פח:) לא דמיא לתרוייהו משום דגברא אמי וקאי: **האי** חד וחד **לא היתה שותה תיובתא דרבי חייא.** נראה אמי דלא דמי ליה בזה אחר זה משום דסוף סוף מיקשי דיוקא דסיפא דשנים אומרים נטמאת וא' אומר לא נטמאת לא היתה שותה אמר מר אכל ועד אמר לא אכל אשה אומרת לא אכל מביא אשם תלוי כיון דהאמינה תורה עד אחד דנפקא לן מתו הודע אליו נאמנתו (ויקרא ד) מטמאת הוי ליה לאיתויי בשלמא רבי חייא הוה מוקי לה בבת אחת. ירושלמי גידל בר בנימן בשם רב אמר בכל מקום' שהכשירו עד אחד עדות האשה כאים האים מכחיש את האשה מכחשת את האים דתנן עד א' אמר נטמאת ואשה אומרת לא נטמאת אשה אומרת נטמאת ועד א' אמר לא נטמאת אשה אומרת נטמאת ועד א' אמר לא נטמאת תנא דבי רבי אומר כן ותו דירושלמי עד אחד אמר נטמאת ועד אחד אמר לא נטמאת שמעון ב"ר אבא בשם ר' יוחנן כאן לא היתה שותה וכעגלה ערופה היו עורפין וטעמא מפני שכאן רגלים לדבר ומסיק נמי התם דבעידי טומאה לא אמרינן עדות שבטלה מקלתה בטלה כולה מפני שרגלים לדבר: מהו

עדות אחרונה שאוסרתה איסור עולם הרי היא מתקיימת בעד אחד עדות הראשונה שאין אוסרתה איסור עולם אינו דין שתתקיים בעד אחד תלמוד לומר [1]כי מצא בה ערות דבר ולהלן הוא אומר [2]על פי שנים עדים יקום דבר מה להלן על פי שנים אף כאן (ה) פי שנים (ו)עד אומר נטמאת ועד אומר לא נטמאת אשה אומרת נטמאת ואשה אומרת לא נטמאת היתה שותה אחד אומר נטמאת ושנים אומרים לא נטמאת היתה שותה שנים אומרים נטמאת ואחד אומר לא נטמאת לא היתה שותה: **גמ'** האי תלמוד לומר כי מצא בה ערות דבר [3]ת"ל בה בה ולא בקינוי בה ולא בסתירה מיבעי ליה הכי נמי קאמר תלמוד לומר בה בה ולא בקינוי בה ולא בסתירה וטומאה בעלמא בלא קינוי ובלא סתירה דלא מהימין עד אחד מנלן נאמר כאן דבר ונאמר להלן דבר מה להלן בשני עדים אף כאן בשני עדים: עד אומר נטמאת: טעמא דקא מכחיש ליה הא לא קא מכחיש ליה עד אחד מהימן מנהני מילי דתנו [3]רבנן [3]ועד אין בה בשנים הכתוב מדבר אתה אומר בשנים או אינו אלא באחד תלמוד לומר [2]לא יקום עד אחד באיש וגו' ממשמע שנאמר לא יקום עד איני יודע שהוא אחד מה תלמוד לומר אחד זה בנה אב [7]כל מקום שנאמר עד הרי כאן שנים עד שיפרוט לך הכתוב אחד ואמר רחמנא תרי לית בה אלא חד והיא לא נתפשה אסורה וכיון דמדאורייתא עד אחד מהימן אידך היכי מצי מכחיש ליה והא אמר עולא [6]כל מקום שהאמינה תורה עד אחד הרי כאן שנים ואין דבריו של אחד במקום שנים אלא אמר עולא תני לא היתה שותה וכן אמר רבי יצחק לא היתה שותה ורבי חייא אמר היתה שותה לרבי חייא קשיא דעולא לא קשיא [2]כאן בבת אחת כאן בזה אחר זה תנן עד אומר נטמאת ושנים אומרים לא נטמאת היתה שותה הא חד וחד לא היתה שותה תיובתא דרבי חייא אמר לך רבי חייא וליטעמיך אימא סיפא שנים אומרים נטמאת ואחד אומר לא נטמאת לא היתה שותה הא חד וחד היתה שותה אלא כולה בפסולי עדות ור' נחמיה היא [1]דתניא רבי נחמיה אומר כל מקום שהאמינה תורה עד אחד הלך אחר רוב דעות ועשו שתי נשים באיש אחד כשני אנשים באיש אחד [2]ואיכא דאמרי כל היכא דאתא עד אחד כשר מעיקרא אפי' [1]מאה נשים נמי כעד אחד דמיין והכא

[1] ראיכא דאמרי כל היכא דאתא עד אחד כשר מעיקרא והכא במ"ע דקתני עד אחד אומר נטמאת ושנים אומרים לא נטמאת היתה שותה ואוקמי בפסולי עדות ובין בבת אחת בין בזה אחר זה. (וע"כ) ר' נחמיה וע"כ בזה אחר זה איצטריך עיקר לאשמועני דאי לבת אחת מאי רוב דעות איכא בחד וחד נמי היתה שותה

[6] אליבא דר"ל הקשה המשנה דעולא לא מפליג בין בבת אחת וכו' לשני דתני דלא היתה שותה ולא מסני נמי ר' חייא ואי"ת הא אתרינן:

[3] אליבא ר"ל דבני אשה משום חומר דת"ח המחיר מדרבנן לפליג בין בת אחת וכו' אבל בקטנה לענין דאוריתא אינו מפליג בין וכו'.

[7] אליבא ר"ל דמדדוקא דמציעתא נטיה מוכח דמיירי בבת אחת מדקתני ובנים ואומרים וכו' וכן בפיפא בעיבלי מיירי אפילו בבת אחת דלעולם וכו'.

[5] נראה דר"ל אלא סלה בפסולי עדות והא דקתני וכו' שאתה אומרים וכו' אי נחמיה הא.

עין משפט נר מצוה

ד א מיי' פ"ח מהל' סוטה הלכה עז והל' יז ופי"ב מהל' גירושין הל' יח סמג עשין נ טש"ע אה"ע סימן יז סעיף לז:

ה ב מיי' פ"ח מהל' סוטה הל' עז והל' יז ופי"ב מהל' גירושין הל' יח יט ופי"ט מהל' יבום וחליצה ומאמרת נפש הל' יגן:

ו ג מיי' פ"ח מהל' סוטה הלכה יח ופי"ב מהל' גירושין הלכה כ ופי"ט מהל' יבום וחליצה ומאמרת נפש הל' טו טז יח מגן עשין עח ב טש"ע אה"ע סי' יז סעי' לז:

תוספות שאנץ

בכי האי גונא לכ"ג כפרשב"ם דקאי אסתירה ולא קאי אטומאה: **גמ'** טעמא דקא מכחיש ליה הא לא מכחיש ליה עד אחר נאמן ות"ה דהוה ליה למבעי אריש מה"מ דעד אחד נאמן דקתני בהדיא עד אחד אומר אני ראיתיה שנטמאת לא היתה שותה אלמא נאמן. אלא משום הכי מייתי מסיפא משום דבעי אקשויי עלה כי מכחיש ליה מאי הוי הא הימניה רחמנא להאי דאמר נטמאת כבי תרי והוי ליה האי דמכחיש חד ואין דבריו של אחד במקום שנים ל"ה. לא קשיא כאן בבת אחת הא דאמרינן דשותה מיירי כשבאו בבת אחת והעידו שנים בחד ולא נתקיימה עדותן בב"ד והיכא התורה האמינתו כשנים בהעידו זה אחר זה: **ועולא** מי לא מפליג כי בבת אחת בין בזה אחר זה דשני תני רבה שותה דלא משני כמו ר' חייא והא אמרינן בפרק האשה שלום על הא דתנן עד אחד אומר מת ונשאת ובא עד ואמר לא מת הרי זו לא תצא ודייק בגמ' טעמא דנשאת הא לא נשאת לא תנשא יהאמר עולא כו'. ומשני ה"ק דתירוה להנשא אע"ג דלא נשאת אלמא משמע דמפליג עולא בין בת אחת לזה אחר זה. ר"ל דאין הכי נמי הוה מצי מפליג עולא הכא אלא שינויי דר' חייא לא סבירא ליה משום דמקשי תלמודא על מילתיה. א"נ ר"ל דגבי אשה בעלמא שהיא כ) דרבנן מפליג בין בבת אחת בין בזה אחר זה דיש להקל עליה אבל גבי סוטה שהיא דאורייתא בין בבת אחת לזה אחר זה: הא חד וחד לא היתה שותה ותיובתא דר' חייא וס"ה דה"ה דהוה מצי לשנויי מהני בזה אחר זה המציעתא ולא ק' ליה לר' חייא אלא לא בעי לאוקומי ריש בחד טעמא וסיפא בחד טעמא ועוד דסוף דמדיוקא ג) דמציעתא הלך מוכח ריש בחד טעמא אחת ומציעתא וסיפא בין בבת אחת בין בזה אחר זה דלעולם בבקטנה שנים לא האמינה תורה עד אחד בס"ה. ורשב"ם פי' דלא מצי לשנויי דמיירי בזה אחר זה ודיוקא דמתני' בבת אחת משום דקתני ושנים אומרים שנטמאת משמע דבהדי הדדי אתו:

תורה אור השלם

1. כי יקח איש אשה ובעלה והיה אם לא תמצא חן בעיניו כי מצא בה ערות דבר וכתב לה ספר כריתות ונתן בידה ושלחה מביתו:

דברים כד א

2. לא יקום עד אחד באיש לכל עון ולכל חטאת בכל חטא אשר יחטא על פי שני עדים או על פי שלשה עדים יקום דבר: דברים יט טו

3. ושכב איש אתה שכבת זרע ונעלם מעיני אישה ונסתרה והיא נטמאה ועד אין בה והוא לא נתפשה:

במדבר ה יג

הגהות הב"ח

(א) בפשנר אף כתן על פי: (ב) רש"י ד"ה אמר לך וכו' רבי חייא מגיעמא כזה אחר זה דלעולם במקום שנים לא האמינה תורה עד אחד משום דקא דייק וכו' לא ראית אלמא בהדי הדדי קאתו הס"ד וכ"ב כלומר לא היה מתא ליה לאוקמי מתני' דלא מיירי אלא בזה אחר זה דמסתמא ולהי כיון דהלי העדות כיחד כלו בכת אחת לכ"ד אבל בסמוך קא מפרש רש"י דמסת"ד נמי מוקמינן לה וכן בכת אחת וכן בזה אח"ז קמיירי:

מוסף רש"י

תלמוד לומר. כשאה מקבלקלת כי אלא כה ערות דבר ולהלן כי' (לעיל ב.) בה ולא בקינוי כו' מיבעי ליה. כיון דכתיב בה מישמעה הוא ולא נאמרינן אחר עדויות דאשה מינה וקמו לה מכלתייהו בכל עדיות שבתורה (שם). הכי נמי קאמר. וגזירה שוה למילתא אחריתי נקט ותמיתין תמורי מיתסרא דהכי תני ליה ת"ל בה ולא בקינוי ולא בסתירה וגזירה שוה לטומאת אשה דעלמא שלא קינוי לה בעלה ומה עד אחד יאמר אני ראיתיה שנטמאה, דלא מהימן, ומכל מה דאמרינן מהימן מכוס דרבנים ושבר אים לאותה שמעינן דמהימן, מדמתיב והיא לא נתפשה, להתמיר עליה כה הכתוב לדונה כמודה, ומריאת מלעיל דף כח.) בסוטה שפק מנטמאה ונטמאה וכ"ש ודאית: **עד אומר נטמאת ועד אומר לא נטמאת.** אוקי חד בהדי חד והכי היא בספיקא ושותה: **ושנים אומרים לא נטמאת.** כלומר לא נטמאת בפניך שכשבאת ומצאת שנטמרו יחד גם אנו היינו עמך ובפניכם לא נטמאת הרי נספלק העד הזה ובטלו דבריו מפני השנים והרי היא בספיקא אם נטמאת קודם שבאו אלו ומצאום והיתה שותה. וכגמ' מפרש למאי איצטריכו כל הנך בני: **גמ' כה ולא בקינוי כו'.** למאי איצטריך גזירה שוה הא כתיב גבי טומאה ועד אין בה ומיעוטא הוא בה עד אחד נאמן ולא בעדות אחרת והויא לה עדות סתירה כשאר כל עדיות שבתורה: **וטומאה בעלמא.** עד ג' שהעיד על אשה שלא קינא לה בעלה ואמר נטמאת מניין דלא מהימן ולא אמרינן אטומאת אשה הימניה רחמנא לא שנא לאחר קינוי ולא שנא בלא קינוי תלמוד לומר כי' וכי הימניה רחמנא בטומאה שאחר קינוי ויש עידי סתירה שנים ועד מעיד שנטמאת שרגלים לדבר. ובפרק קמא (לעיל דף ג.) פרקינן והא כי כתיב קינוי כתב הכי כתיב ומשנינן ועבר כתיב שכבר עבר: **הא לא מכחיש ליה כו'.** הוא הדין דהוה ליה למבעי אריש דקתני בהדיא אחד אומר אני ראיתיה שנטמאת לא היתה שותה אלמא מהימן אלא משום דבעי לאקשויי עלה כי מכחיש ליה מאי הוי הא הימניה רחמנא להאי נטמאת כבי תרי ומה"מ אי לא נמי רבי יצחק ועולא הוה מתרלי להיות דהשה זוטא דמתרלי אליבא דר' יוחנן בפ' שני דכתובות (דף כב:) משום לזות שפתים והיות דהשה רבה (יבמות דף פח:) לא דמיא לתרוייהו משום דגברא אמי וקאי: **הא** חד **וחד לא היתה שותה תיובתא דרבי חייא.** נראה אמי דלא דמי ליה בזה אחר זה דמסתמא דקא מכחיש ליה הא לא נתפשה אסורה וכיון דמדאורייתא עד אחד מהימן אידך היכי מצי מכחיש ליה והא אמר עולא [6]כל מקום שהאמינה תורה עד אחד הרי כאן שנים ואין דבריו של אחד במקום שנים אלא אמר עולא תני לא היתה שותה וכן אמר רבי יצחק לא היתה שותה ורבי חייא אמר היתה שותה לרבי חייא קשיא דעולא לא קשיא [2]כאן בבת אחת כאן בזה אחר זה תנן עד אומר נטמאת ושנים אומרים לא נטמאת היתה שותה הא חד וחד לא היתה שותה תיובתא דרבי חייא אמר לך רבי חייא וליטעמיך אימא סיפא שנים אומרים נטמאת ואחד אומר לא נטמאת לא היתה שותה הא חד וחד היתה שותה אלא כולה בפסולי עדות ור' נחמיה היא [1]דתניא רבי נחמיה אומר כל מקום שהאמינה תורה עד אחד הלך אחר רוב דעות ועשו שתי נשים באיש אחד כשני אנשים באיש אחד [2]ואיכא דאמרי כל היכא דאתא עד אחד כשר מעיקרא אפי' [1]מאה נשים נמי כעד אחד דמיין והכא

[1] ראיכא דאמרי כל היכא דאתא עד אחד כשר מעיקרא והכא במ"ע דקתני עד אחד אומר נטמאת ושנים אומרים לא נטמאת היתה שותה ואוקמי בפסולי עדות ובין בבת אחת בין בזה אחר זה. (וע"כ) ר' נחמיה וע"כ בזה אחר זה איצטריך עיקר לאשמועני דאי לבת אחת מאי רוב דעות איכא בחד וחד נמי היתה שותה

[6] אליבא דר"ל הקשה המשנה דעולא לא מפליג בין בבת אחת וכו' לשני דתני דלא היתה שותה ולא מסני נמי ר' חייא ואי"ת הא אתרינן:

[3] אליבא ר"ל דבני אשה משום חומר דת"ח המחיר מדרבנן לפליג בין בת אחת וכו' אבל בקטנה לענין דאוריתא אינו מפליג בין וכו'.

[7] אליבא ר"ל דמדדוקא דמציעתא נטיה מוכח דמיירי בבת אחת מדקתני ובנים ואומרים וכו' וכן בפיפא בעיבלי מיירי אפילו בבת אחת דלעולם וכו'.

[5] נראה דר"ל אלא סלה בפסולי עדות והא דקתני וכו' שאתה אומרים וכו' אי נחמיה הא.

מסורת הש"ס

א) (תוספתא פ"ה), ב) לעיל ב., ג) לעיל ב., ד) נם זה לעיל ב: סנהדרין כב. ה) יבמות פח: קח: כתובות כב: לקמן מז:, ו) לקמן מז: יבמות פח: קח: (תוספתא יבמות פי"ד ע"ס), ז) (לקמן מז: יבמות פח: קנו. קח:), ח) ל"ל דאתא ועי' רש"ת, ט) (ל"ל טומאתם), י) שהכשירו עדות האשה כאים האים כו' אם האים מתני עד אחד כו'. רש"ל.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com